

hefir eigi véfengt skýrslu áfrýjanda um ástæðu þá, er frestbeiðnin byggist á, en hún var eftir eðli sínu áfrýjanda óviðráðanleg, virðist eigi næg ástæða til að neita um hinn umbeðna vikufrest.

Því úrskurðast:

Áfrýjanda veitist hinn umbeðni vikufrestur til málsútlistunar.

Mánudaginn 9. júlí 1917.

Nr. 14/1917.

Gísli Hjálmarsson
gegn

Sveini Björnssyni f. h.
Hallgríms Guðjónssonar.

Dómur:

Mál þetta höfðaði Sveinn Björnsson yfirréttarmálaflutningsmaður, fyrir hönd Hallgríms Guðjónssonar, fyrir bæjarþingi Reykjavíkur, gegn áfrýjanda Gísla Hjálmarssyni útgerðarmanni í Reykjavík, til þess að fá hann dæmdan til að greiða umbjóðanda sínum eftirstöðvar af kaupum hans 199 kr. 99 a. ásamt vöxtum og málskostnaði. Áfrýjandi höfðaði þá gagnsök á hendur stefnda og krafðist þess í aðalmálinu að verða algerlega sýknaður af kröfum hans, og í gagnsökinni krafðist hann þess, að stefndi yrði

dæmdur til að greiða sér 331 kr. 6 a. í skaðabætur, með 6% ársvöxtum frá sáttakærudegi til borgunardags. Til vara krafðist hann þess að stefndi yrði dæmdur til að greiða honum skaðabætur eftir réttarins eða óvilhallra manna mati, og að skuldajöfnuður yrði gerður á þeirri upphæð, er stefnda kynni að verða tildæmd í aðalmálinu og þeirri upphæð, er áfrýjanda yrði tildæmd í gagnmálinu og stefndi dæmdur til að greiða mismuninn. Loks krafðist hann málskostnaðar bæði í aðalsök og gagnsök eftir mati réttarins.

Máli þessu lauk svo fyrir bæjarþinginu 11. jan. þ. á., að áfrýjandi var dæmdur til að greiða stefnda f. h. Hallgríms Guðjónssonar 180 kr. 73 a. með 5% ársvöxtum frá 3. desbr 1915 til greiðsludags. Málskostnaður var látinn falla niður, en skipuðum málaflutningsmanni stefnda, yfirréttarmálaflutningsmanni Sveini Björnssyni, voru dæmd málflytningslaun 35 kr. úr landssjóði.

Dómi þessum hefir áfrýjandi skotið til yfirdómsins með stefnu útgefinni 14. febr. þ. á., og gerir hann hér fyrir réttinum sömu kröfur og fyrir undirrétti. Svo hefir hann og krafist málskostnaðar fyrir yfirdómi.

Hallgrími Guðjónssyni hefir verið veitt gjafvörn fyrir yfirdómi í máli þessu, og hefir Sveinn Björnsson yfirréttarmálaflutningsmaður verið skipaður til að flytja málið fyrir hönd gjafvarnarhafa. Hefir hann krafist þess að hinn áfrýjaði dómur verði staðfestur og áfrýjandi dæmdur til að greiða málskostnað fyrir yfirdómi, eins og málið væri eigi gjafvarnarmál.

Með samningi dags. í Reykjavík 13. maí 1915, réðst stefndi, Hallgrímur Guðjónsson, ásamt 3 sjómönnum öðrum, hann sem vélarmaður, á motorbát áfrýjanda fyrir tímabilið frá 13. maí til 14. nóvbr. 1915, og skyldi hann hafa í kaup 100 kr. á mánuði og kauplaust fæði og húsnæði. Skyldi áfrýjandi greiða alt kaupgjaldið, að frádregnu því er hinn ráðni hefði fengið borgað af því á ráðningartímanum, þó því að eins, eins og stendur í ráðningarsamningnum, að þeir, (þ. e. sjómennirnir) uppfylli loforð sín og séu ekki frá verki fyrir veikindi eða annað.

Upp í kaup sitt 600 kr. kannaðist stefndi við að hafa fengið kr. 400.01, en til greiðslu á eftirstöðvunum kr. 199.99 höfðaði hann mál þetta eins og áður segir, en frá þessari upphæð var í undirrétti dregið kaup og fæðispeningar í 3 daga, sem álitíð var að stefndi hefði eigi unnið í þarfir áfrýjanda, kr. 14.49 og váttryggingargjald kr. 4.77, er áfrýjandi hafði greitt fyrir hann.

Kröfu sína um sýknun af kaupkröfum stefnda byggir áfrýjandi á því, að stefndi hafi hinn 12. júlí 1915 ólöglega og ástæðulaust lagt niður vinnu og ekki unnið í 5 daga og vegna þessa verkfalls stefnda og annara háseta hafi motorbátur sá, er stefndi var ráðinn á, ekki getað gengið til fiskiveiða í 5 daga. Telur áfrýjandi þetta svo mikið brot á ráðningarsamningnum, að stefndi hafi með því eigi aðeins fyrirgert öllum rétti til kaupgjalds eftir 12. júlí, heldur hafi hann bakað áfrýjanda stórtjón, sem hann sé skyldur að bæta honum.

Það virðist nú ekki geta komið til nokkurra

mála að skilja svo ráðningarsamninginn 13. maí 1915, að með honum hafi verið ætlast til að útiloka alla kaupgreiðslu, ef sjómenn þeir, er þar ræðir um, væru einhverja daga frá verkum vegna veikinda eða annara orsaka, eins og áfrýjandi heldur fram. Síðustu málgrein samningsins verður þvert á móti að skilja svo, að við lok ráðningartímans beri að greiða kaupið að fullu að frádregnu því, er sjómennirnir, þar á meðal stefndi, hefðu fengið greitt upp í það á ráðningartímanum og að frádregnu hlutfallslegu kaupi fyrir þann tíma, sem þeir hefðu verið frá verkum vegna sjúkdóma eða af öðrum ástæðum. Þar sem nú áfrýjandi hefir eigi haldið því fram, að stefndi hafi verið frá verkum meir en 5 daga, og þar sem eigi er upplýst annað en að stefndi hafi að öðru leyti unnið trúlega í þarfir áfrýjanda allan ráðningartímann, verður ekki um annan frádrátt að ræða frá kaupkröfu stefnda en hlutfallslegt kaup og ef til vill fæðispeninga fyrir nefnda 5 daga, eða það af þeim, sem stefndi kynni að hafa verið frá verkum, af ástæðum, sem áfrýjanda sé eigi um að kenna.

Skaðabótakröfu sína rökstyður áfrýjandi þannig, að hann hafi beðið tjón að upphæð kr. 1284.25 við það að báturinn hafi eigi gengið til fiskiveiða dagana 12.—16. júlí 1915 og telur hann að stefndi eigi að svara til $\frac{1}{4}$ hluta af þessari upphæð, eða kr. 321.06.

Stefndi hefir frá sinni hálfu mótmælt skaðabótakröfu áfrýjanda. Telur hann að það hafi verið áfrýjanda að kenna, að róðrar hafi fallið niður nokkra dag, með því að sjómennina hafi vanhagað um ým-

íslegt, er þeir þurftu á að halda, bæði peninga og annað, en ráðsmaður áfrýjanda, sem sjómennirnir hafi átt að snúa sér til, eins og venja sé þegar útgerðarmaður sé hvergi nærri, hafi verið peningalaus og hafi ekkert haft til af því, sem sjómennina hafi vanhagað um, og verið rekinn úr þjónustu áfrýjanda í sama mund.

Þar sem nú einn af vélbátum áfrýjanda »Málmey« hafi þurft að fara til Reykjavíkur til viðgerðar, hafi tveir af formönnum áfrýjanda og nokkrir af sjómönnum farið með bátnum til Reykjavíkur til að tala við áfrýjanda og til að reyna að ráða bót á ólaginu á útgerðinni. Áfrýjandi hafi þá orðið við kröfum sjómanna, og þeir komið til Sandgerðis daginn eftir,—en þaðan gekk báturinn til fiskiveiða —, yfir höfuð hafi róðrar ekki lagst niður nema 3 daga. Hvað stefndasjálfnertir tekur hann það fram, að hann hafi róið á mótorbátnum »Málmey«, er fór til Reykjavíkur til viðgerðar, hafi hann verið settur upp í Slippinn og þar gert við hann, hafi viðgerðin tekið 2 daga og sé það með öllu tilhæfulaust, að hann hafi gert verkfall, neitað að hlýða formanni sínum eða á nokkurn hátt gert sig sekan um sammingsrof. Áfrýjandi hefir mótmælt þessari skýrslu stefnda. Heldur hann því fram, að honum hafi ekki borið nein skylda til að greiða sjómönnum neitt fyrir en að ráðningartímanum loknum, að ráðsmaður hans í Sandgerði hafi ekki átt að gera annað en að stjórna vinnunni og að aðgerð á bátnum »Málmey«, hafi verið ónauðsynleg og aðeins farið fram úr því báturinn á annað borð var kominn til Reykjavíkur.

Það virðist nú ekki ástæða til að rengja það, að róðrar hafi fallið niður á umræddum mótorbát frá 12.—16. júlí 1915, en það virðast vera færð næg rök fyrir því, að þetta hafi meðfram stafað af því, að báturinn hafi þurft viðgerðar; þannig hefir smiður sá, er gjörði við bátinn, gefið vottorð um það og staðfest fyrir rétti, að báturinn hafi verið ósjófær áður en hann gerði við hann. Til viðgerðarinnar gengu 2 dagar og verður að fallast á þá skoðun undirdóm- arans, að ekki sé heimild til að draga af kaupí stefnda fyrir þá daga, sem hann beið eftir bátnum. Hins vegar hefir undirdómarinn talið rétt að draga frá kaupí stefnda hlutfallslegt kaup fyrir hina 3 dagana svo og fæðispeninga fyrir þá daga, en eins og málið liggur fyrir, verður ekki um það dæmt af yfirdóminum.

Eftir að viðgerðinni var lokið, var bátnum haldið áfram út til fiskiveiða með sömu áhöfn og áður, og með því þannig fyrirvaralaust að hafa sjómennina áfram í þjónustu sinni eins og ekkert hefði í skorist út ráðningartimann, virðist áfrýjandi hafa samþykkt að borga þeim umsamið kaup þeirra að honum loknum og þannig útilokað sig frá að koma fram með háa skaðabótakröfu á hendur þeim, þegar hann átti að fara að greiða þeim lokakaup þeirra, kröfu, er mundi svifta þá því öllu og meiru til. — Hvað stefnda snertir er það auk þess ósannað, að hann hafi gert verkfall eða neitað að hlýða formanni sínum og að róðrar hafi fallið niður fyrir þá sök, og er þá þegar af þeirri ástæðu engin heimild til þess að dæma hann til að greiða áfrýjanda skaðabætur.

Samkvæmt framansögðu verða kröfur áfrýjanda-eigi teknar til greina, og þar sem má fallast á ákvæði undirdómsins um málskostnað ber að staðfesta hann í öllum greinum. Eftir þessum úrslitum verður áfrýjandi að greiða kaup hins skipaða málfutningsmanns stefnda fyrir yfirdómi, er ákveðst 20 kr. Að öðru leyti fellur málskostnaður niður.

Það vottast að málsfærsla hins skipaða málfutningsmanns stefnda hefir verið lögmæt.

Því dæmist rétt vera:

Hinum áfrýjaða dómi skal óraskað. Áfrýjandi Gísli Hjálmarsson greiði málfutningskaup hins skipaða málfutningsmanns stefnda, Sveins yfirréttarmálaflutningsmanns Björnssonar, 20 kr. Að öðru leyti á málskostnaður að falla niður.

Dómi þessum skal fullnægja innan 8 vikna frá lögbirtingu hans að viðlagðri lagaaðför.

Mánudaginn 9. júlí 1917.

Nr. 12/1917.

Gísli Hjálmarsson

gegn

Sveini Björnssyni f. h.

Guðjóns S. Scheving.

Dómur:

Mál þetta höfðaði yfirréttarmálaflutningsmaður